

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Gedragsadvies websites rijksoverheid.nl en rivm.nl

9 november 2020; RIVM Corona Gedragsunit

Door de coronapandemie is het noodzakelijk dat de overheid gedragsregels- en adviezen aan burgers meegeeft. Bijvoorbeeld over thuisisolatie, afstand houden, reizen en thuiswerken. De regels en adviezen zijn beschreven op Rijksoverheid.nl en RIVM.nl.

Door de Corona Gedragsunit van het RIVM zijn beide websites tussen 26 oktober en 2 november 2020 systematisch doorlopen en gecodeerd, om te beoordelen of- en welke verbeteringen er te maken zijn vanuit een gedragsperspectief.

Pagina's en sub-pagina's zijn gecodeerd volgens scorecriteria die de kans op helderheid, begrip en naleving vergroten. Deze worden hieronder beschreven.

De adviezen in dit document kunnen op twee manieren worden gebruikt; enerzijds door de criteria zelf toe te passen op bestaande en vooral ook nieuwe maatregelen en teksten. Anderzijds is die vertaalslag al gedaan voor het huidige pakket aan maatregelen.

Inhoud

- Belangrijkste bevindingen naar aanleiding van systematische beoordeling
- Beschrijving van scorecriteria
- Algemene adviezen vanuit de Corona Gedragsunit
- Specifieke adviezen per gedragsregel/pagina voor: **rijksoverheid.nl**
- Specifieke adviezen per gedragsregel/pagina voor: **rivm.nl/coronavirus-covid-19**

De belangrijkste bevindingen

1. Veel maatregelen beschrijven niet de complete keten van handelingen die nodig is, en zijn vaak te weinig concreet (criterium 1)

- a. Voorbeeld: bij beschrijving van de regels bij quarantaine wordt niet vermeld dat men ook geen bezoek mag ontvangen (niet compleet;
<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine>)
- b. Voorbeeld: 'was vaak uw handen', wat is vaak? 'Reis minder vaak', wat is minder? 'Vermijd de spits', wanneer is het spits? 'Werk thuis tenzij het niet anders kan', wanneer is dat / wie bepaalt dat?

2. **De doelgroep is niet altijd gespecificeerd of de definitie is niet praktisch of eenduidig (criterium 2)**
 - a. Voorbeeld: geregeld staat de uitzondering wel benoemd, maar niet expliciet wie dan wel iets moet doen.
 - b. De doelgroep in de passage over doorstroomlocaties is niet volledig duidelijk. De titel van de pagina is doorstroomlocaties, maar de gedragsregel voor burgers op die locaties staat niet benoemd. Het gaat wel over beheerders van de doorstroomlocaties en beheerders van warenmarkten en detailhandel.
3. **Veel maatregelen zijn complex (criterium 6).**
 - a. Voorbeeld: alle maatregelen waarbij ook het gedrag van anderen van belang is. Suggestie zou zijn om hier concreet iets mee te doen, bijvoorbeeld door concrete adviezen hoe je anderen kunt aanspreken op hun gedrag, of kunt stimuleren om zich aan de hygiënemaatregelen te houden (bijv. bij bezoek wast iedereen zijn handen bij binnenkomst, ook de gastheer/vrouw)
 - b. Voorbeeld: voor bijna alle maatregelen zijn voorbereidingen of meerdere stappen nodig, of er zijn uitzonderingen. Zoals mondkapje mee naar de winkel (kopen, klaarleggen, meenemen, op doen, plastic zakje mee om in te kunnen doen indien een herbruikbaar mondkapje wordt gebruikt), of niet reizen in de spits.
Advies is dan om die handelingen (stap voor stap) concreet te maken.
4. **Het waarom van een maatregel is regelmatig niet expliciet uitgelegd (criterium 7).**
 - a. Voorbeeld: 'vermijd het openbaar vervoer', niet duidelijk waarom dat nodig is. Suggestie: aangeven dat het in het openbaar vervoer vaak lastig kan zijn om voldoende afstand te houden en dat meer mensen = meer kans op besmetting (<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen>)
 - b. Voorbeeld: "Thuis, zowel in huis als in de tuin of op het balkon, ontvangt u maximaal 3 personen per dag (exclusief kinderen t/m 12 jaar)".
(<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/openbaar-en-dagelijks-leven>). Niet uitgelegd waarom dit nodig is. Suggestie is een bijzin als: zo kunnen we het aantal bewegingen beperken en/of zo heeft een groepsuitbraak en zo klein mogelijk effect.
5. **Voor veel maatregelen kan de vertaling naar gedragskeuzes duidelijker (criterium 8).**
 - a. Voorbeeld: als mensen in thuisquarantaine moeten, hoe moeten ze de praktische zaken dan regelen? Suggestie is om hierbij te helpen, bijvoorbeeld door te communiceren dat mensen hier op voorbereid moeten zijn (een plan

moeten hebben voor boodschappen, de hond etc.). De bestaande brochure is een goed voorbeeld, maar is niet makkelijk vindbaar en erg tekstueel.

6. Af en toe is sprake van een (schijnbare) inconsistentie tussen maatregelen.

- a. Voorbeeld schijnbare tegenstelling: mensen moeten in bepaalde situaties in thuisquarantaine, ook als ze geen klachten hebben. Hier is dus sprake van besmettelijk zijn zonder klachten, terwijl in overige richtlijnen klachten een voorwaarde lijken voor risico (bijv. alleen testen bij klachten).
- b. Voorbeeld schijnbare tegenstelling: een gezin van vijf (12 jaar en ouder) mag niet bij oma thuis op bezoek, maar oma mag wel bij hen op bezoek.
Suggestie is om de reden achter de regels te verhelderen (criterium 4), zodat mensen de inconsistenties kunnen begrijpen.

Beschrijving van scorecriteria

De maatregelen zoals beschreven op de websites van de Rijksoverheid en het RIVM zijn gecodeerd. Op Rijksoverheid.nl zijn de regels en/of adviezen op landingspagina's gecodeerd, evenals de onderwerp-specifieke pagina's en doorkliklinks en pdf's (zie ook in dit document: specifieke adviezen per gedragsregel/pagina voor **rijksoverheid.nl**). Voor RIVM.nl is de pagina 'vragen en achtergronden' bekeken (zie ook in dit document: specifieke adviezen per gedragsregel/pagina voor **rivm.nl/coronavirus-covid-19**). De pagina's voor professionals en werkgevers zijn niet beoordeeld.

Er is gecodeerd volgens de volgende criteria:

1. Complete gedragsregel: de regel beschrijft in concrete termen de handeling dan wel de keten van handelingen die direct verband houden met infectierisico (snuiten in zakdoek, zakdoek weggooien, dan handen wassen)
2. De doelgroep is gespecificeerd (bijv. mensen met klachten, kinderen)
3. De definitie van de doelgroep is duidelijk (symptomatisch als.... kind als... kwetsbaar als...)
4. De context is gespecificeerd (bijv. thuis, buiten, werk)
5. De definitie van de context is duidelijk (bijv. publieke binnenruimte is)
6. De uitvoerbaarheid is hoog; indien niet, vertaal dit in communicatie (bijv. meer uitleg + visueel)

- Gedragsadvies is eenvoudig (zelfde voor iedereen in elke context)
 - Gedragsadvies is complexer, want gedrag:
 - vereist voorbereidende gedragingen (*bijv. zakdoekjes kopen & meenemen*)
 - is afhankelijk van sociale context
 - betreft beïnvloeden gedrag anderen, zoals kinderen
 - vereist organisatieverandering
 - varieert tussen doelgroepen en/of contexten
 - maakt onderdeel uit van een (te) grote hoeveelheid gedragsadviezen of gedragingen die door de doelgroep in die context uitgevoerd dient te worden
7. Het waarom van de maatregel is duidelijk:
- Hoe werkt het in het voorkomen van infectie dan wel overdracht?
 - Wat is de effectiviteit van de maatregel (effectief, zeer effectief)?
8. De vertaling van de regel naar gedragskeuzes is duidelijk ('hoe dan', of 'hoe dan wel')?
9. Zijn er inconsistenties tussen maatregelen of tussen hoe maatregelen op verschillende plekken worden gecommuniceerd?
- Inhoud van de maatregel is tegenstrijdig met andere maatregel
 - Communicatie is inconsistent binnen de website
 - Communicatie is inconsistent met andere website

Algemene adviezen vanuit de Corona Gedragsunit

- Gebruik 1 template voor beschrijving van alle regels; wat, wie, wanneer, waarom, hoe dan, hoe vaak, met wie, uitzonderingen etc. De scorecriteria kunnen 1 t/m 9 hierboven kunnen helpen.
- Vraag liaisons die informatie op de pagina's willen publiceren om de informatie via dit template aan te leveren.
- Overweeg om een gedragstaxonomie te maken (een soort compact "wetboek" voor de gedragsregels), zoals eerder in maart en mei door de Corona Gedragsunit is gemaakt, waarin in 1 document alle regels per doelgroep en situatie te zien zijn.

- Zet voor de vindbaarheid zoveel mogelijk op een vaste plek per onderwerp. Dus: informatie over mondkapjes in hetzelfde template beschreven als informatie over thuisisolatie.
- Test/ leg de webnavigatie-categorieën voor aan burgers/ experts voor een betere vindbaarheid. Wat is bijv. het verschil tussen *basisregels voor iedereen* en *regels voor binnen en buiten*?
- Geef (reken)voorbeelden en beschrijf complexe situaties in voorbeeldkaders.
- Kijk af (ook in werkwijze) van andere Rijksorganisaties die wetten en regels naar de burger vertalen, bijvoorbeeld de Belastingdienst.
- Loop periodiek met inhoudelijk deskundigen en redacteurs de website door met vooraf besproken scorecriteria.
- Stem af welke informatie op rijksoverheid.nl komt en welke informatie op rivm.nl. blijf periodiek in gesprek om inconsistenties te voorkomen.

Op de volgende pagina's gaat dit document verder.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Specifieke adviezen voor: rijksoverheid.nl	
Bron + tekst	Suggestie voor verbetering
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/gezondheidsadviezen "Iedereen met corona-gerelateerde klachten heeft blijft thuis en laat zich testen op het coronavirus. De belangrijkste klachten die vaak voorkomen bij COVID-19 zijn: verkoudheidsklachten (zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn); hoesten; benauwdheid; verhoging of koorts; plotseling verlies van reuk en/of smaak (zonder neusverstopping). Ik denk dat ik het nieuwe coronavirus heb. Wat moet ik doen? Voor iedereen geldt: Blijf thuis bij een of meerdere van bovenstaande klachten. Heeft u naast milde klachten (zoals verkoudheidsklachten, hoesten of verhoging) ook last van koorts of benauwdheid? Dan blijven ook uw	Dit advies kan concreter: o wat wordt verstaan onder verhoging en/of koorts? -> <i>Suggestie: U heeft koorts als de temperatuur van uw lichaam 38 graden of hoger is.</i> De doelgroep is in deze passage niet volledig duidelijk: er zijn uitzonderingen voor kinderen -> <i>Suggestie: doelgroep specificeren en/of uitzondering direct noemen</i> Het waarom van dit advies is niet geheel duidelijk: er staat wel beschreven dat deze maatregel tegen de verspreiding is, maar niet hoe dat dan werkt -> <i>Suggestie: beschrijf ook simpel hoe een besmet persoon een ander besmet</i>

huisgenoten thuis. Maak zo snel mogelijk een afspraak voor een coronatest. Mijd sociaal contact. U kunt ook geen bezoek ontvangen of op bezoek gaan en ook geen boodschappen doen. Bel alleen met de huisarts als de klachten verergeren (meer dan 38 graden koorts en moeite met ademen) en u medische hulp nodig heeft. Blijf thuis tot de uitslag van de test bekend is. Als u ook koorts heeft of benauwd bent, dan blijven ook uw huisgenoten thuis tot de uitslag van de test bekend is. Als uit uw test blijkt dat u wel corona heeft, blijven u en uw huisgenoten thuis. U hoort van de GGD wat u en de mensen om u heen moeten doen."	
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/testen/bron-en-contactonderzoek "U kunt zich laten testen bij de GGD als u klachten heeft die bij het coronavirus kunnen passen. Als u ook andere aandoeningen of zware coronaklachten heeft, belt u de huisarts. Aanmelding bij GGD voor coronatest Maak zo snel mogelijk een afspraak bij de GGD om u te laten testen als u klachten heeft die kunnen passen bij het coronavirus. U hoeft niet eerst naar een (huis)arts voor een doorverwijzing.	Dit advies kan concreter: o wat is zo snel mogelijk? -> <i>Suggestie: "maak direct een afspraak"</i> Het waarom van dit advies is niet geheel duidelijk: waarom moet ik me laten testen? En hoe goed werkt dat tegen het virus (response efficacy)?

Maak meteen een afspraak voor een coronatest: Telefonisch via 0800-1202 en houd uw burgerservicenummer (BSN) bij de hand. Online: log in met uw DigiD.U hoeft niet eerst naar een (huis)arts voor een doorverwijzing. Maak meteen een afspraak voor een coronatest: Telefonisch via 0800-1202 en houd uw burgerservicenummer (BSN) bij de hand. - Online: log in met uw DigiD."	Algemene suggestie: een test aanvragen vergt meerdere stappen en planning. Wat als het niet direct lukt door drukte bij de GGD en/of mensen bijvoorbeeld niet weten waar ze hun BSN kunnen vinden. Geef daar tips voor -> <i>Suggestie: "U vindt uw BSN op uw legitimatiebewijs" en "schrijf voor uzelf een tijdstip op waarop u het nogmaals probeert"</i>
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/afstand-houden Iedereen van 18 jaar en ouder houdt 1,5 meter afstand tot personen van 18 jaar en ouder. En tot jongeren van 13 tot en met 17 jaar. Vanaf 3 personen kan er worden gehandhaafd op die 1,5 meter. Wie hoeven geen 1,5 meter afstand te bewaren? Kinderen tot en met 12 jaar hoeven onderling en tot volwassenen geen afstand te houden. Leden van 1 huishouden en jongeren tot 18 jaar hoeven onderling geen 1,5 meter afstand te houden. Dit geldt ook op de middelbare scholen, die na de zomervakantie weer volledig opengaan. De 1,5 meter tussen leerling en onderwijspersoneel blijft wel van kracht.	De regels per doelgroep zijn in deze passage niet volledig duidelijk: het staat er wel, maar het is in de praktijksituatie lastig naar boven te halen door de presentatie -> <i>Suggestie: de regel ook nog per doelgroep beschreven in Als-dan vorm : 'als kinderen jonger zijn dan 12, dan hoeven ze geen afstand te bewaren tot anderen', 'als kinderen tussen 13 en 17 jaar oud zijn, dan houden zij afstand tot iedereen van 18 jaar en ouder'.</i>

https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/gezondheidsadviezen Was vaak uw handen 20 seconden lang met water en zeep, daarna handen goed drogen. Voordat u naar buiten gaat, als u weer thuis komt, als u uw neus heeft gesnoten, en natuurlijk voor het eten en nadat u naar de wc bent geweest.	Het advies kan concreter: vaak is abstract-> <i>Suggestie: zet de cruciale momenten centraal en presenteer die ook in als-dan vorm: "als ik thuiskom, was ik mijn handen", "als u gaat eten, dan wast u uw handen".</i> De doelgroep is in deze passage niet volledig duidelijk: het is niet expliciet vermeld voor wie dit advies geldt Het waarom van dit advies is niet geheel duidelijk: waarom moet het 20 seconden? <i>Suggestie -> leg uit dat na 20 seconden gebeurt wat er na 5 seconden nog niet gebeurt.</i> De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt. <i>Suggestie: instructie hoe was je correct je handen?</i>
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/gezondheidsadviezen Werk thuis tenzij het echt niet anders kan Het advies blijft om thuis te werken tenzij echt niet anders kan. https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/werknemers/werken-in-nederland	De doelgroep is in deze passage niet volledig duidelijk: het is niet expliciet vermeld voor wie dit advies geldt. Op de pagina <i>werken in Nederland</i> staat dat RIVM mensen adviseert thuis te werken als ze tot de risicogroep behoren, als antwoord op een vraag bovenaan de pagina. <i>Suggestie -> benoem bovenaan de pagina wat de regel is en voor wie die geldt.</i> De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt. Het is niet concreet gemaakt wanneer de uitzondering geldt en wie dat beslist -> <i>Suggestie: Iedereen in Nederland werkt</i>

Als u tot de risicogroep behoort, adviseert het RIVM thuis te werken en als dit niet kan met de bedrijfsarts contact op te nemen. Werken op locatie Besmettingskans verkleinen op of tijdens werk Uw werkgever is verplicht te zorgen voor een gezonde en veilige werkplek. U (werknemer en werkgever) houdt u samen aan de basisregels voor iedereen. Zoals: Thuiswerken, tenzij het echt niet anders kan; Als u toch op uw werklocatie bent houdt u 1,5 meter afstand van anderen; U blijft thuis bij klachten die lijken op corona of als uw huisgenoot corona, koorts of benauwdheidsklachten heeft; In publieke binnenruimtes draagt u een niet-medisch mondkapje. Uw werkgever kan u ook verplichten om een mondkapje te dragen.	<i>thuis, tenzij dit op geen enkele manier* mogelijk is. U kunt in overleg met uw werkgever naar het werk als u uw werk op geen manier thuis kunt doen.</i> <i>*Aanvulling: sommige werkgevers vragen werknemers toch naar kantoor te komen, ondanks dat het werk thuis gedaan kan worden. Hoe explicieter de norm + uitzondering, hoe makkelijker de werknemer hiernaar kan verwijzen</i> Het waarom van dit advies is niet geheel duidelijk: waarom doen we dit en hoe goed werkt het tegen de verspreiding?
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/gezondheidsadviezen vermijd drukte: ga weg als het druk is;	Het advies kan concreter: druk is abstract-> Suggestie: gebruik wel de term drukte, maar definieer ook de situaties die in deze definitie druk zijn bijv 'als geen 1.5 meter afstand bewaard kan worden, of er meer dan 30 mensen in een ruimte zijn'

reis zoveel mogelijk buiten de spits; https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/verkeer-en-openbaar-vervoer/openbaar-vervoer Reis minder vaak. Het beperken van reizen geldt voor heel Nederland. Er zijn geen extra beperkingen voor regio's waar het aantal besmettingen hoger is. Regels in openbaar vervoer (ov) voor reizigers Reist u met bus, tram, trein of metro? Dan gelden de volgende maatregelen: Vermijd drukte op en rond stations en haltes. Volg de basisregels die voor iedereen gelden. U wast bijvoorbeeld voor en na de reis uw handen. Houd 1,5 meter afstand volgt u de looproutes van het ov-bedrijf; houdt u op een roltrap 4 treden afstand van andere reizigers; stapt u met maximaal 2 mensen in de lift. Mondkapje in het ov Draag een niet-medisch mondkapje in het ov. Dit is verplicht voor alle reizigers van 13 jaar en ouder. Draagt u het niet? Dan kunt u een boete van € 95 krijgen. Ook in de stationshal voor trein, bus, tram en metro draagt u een mondkapje. Houd het mondkapje	<i>Zoveel mogelijk en minder vaak zijn</i> mogen ook concreter worden gemaakt. <i>Suggestie: "reis niet, tenzij het noodzakelijk is" "reis dan buiten de spitsuren (uren neerzetten), tenzij dit voor u onmogelijk is"</i> Er is goed uitgelegd waarom minder reizen kan helpen en hoe dat werkt. Er kan indien mogelijk worden uitgelegd hoe <i>goed</i> dit werkt. Er wordt ook goed uitgelegd waarom drukte onwenselijk is: in groepen kan het virus zich makkelijk verspreiden, en het opsporen van bronnen en contacten is lastiger als grote groepen mensen bij elkaar zijn. Wanneer groepsvorming de publieke gezondheid of de veiligheid in gevaar brengt, kunnen handhavers optreden.
--	---

op het perron op als u geen 1,5 meter afstand kan houden. Eten of drinken zoveel mogelijk voor of na reis Houd het mondkapje tijdens de reis op. Wilt u toch iets eten of drinken? Doe dat zoveel mogelijk voor of na de reis. Reis zoveel mogelijk buiten de spits. Dit geldt ook voor studenten. Opleidingen hebben daarom aangepaste tijden voor lessen en colleges. Neem extra tijd zodat u bij een drukke bus, tram, metro of trein kunt wachten op een volgende.	
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/mondkapjes/wanneer-moet-ik-een-mondkapje-dragen Sinds 30 september 2020 geldt in Nederland een dringend advies voor alle mensen vanaf 13 jaar om (niet-medische) mondkapjes te dragen in publiek toegankelijke binnenruimtes. De Tweede Kamer heeft aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om dit advies gevraagd. Openbare plekken die binnen zijn: dringend advies mondkapje op Zet een mondkapje op in binnenruimten die voor publiek toegankelijk zijn, zoals: winkels, musea, gemeentehuizen, stations, dierentuinen,	Het advies is niet geheel compleet. Er staat niet beschreven wat een niet-medisch mondkapje onderscheidt van een medisch mondkapje. De context is niet volledig duidelijk. Er staat; publieke ruimten die binnen zijn en dan als voorbeeld dierentuin, attractiepark. Dit kan verwarrend zijn, omdat dit grotendeels buiten is. Bij doorstroomlocaties (zie onder), staat dierentuin ook genoemd. Dat lijkt inconsistent. De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt. Er is een infographic hoe je met het mondkapje omgaat, dat is goed. Deze kan echter een stuk visueler en dus met minder tekst. Op deze pagina lopen meerdere doelen door elkaar: gedrag veranderen en informeren over de verantwoordelijkheden

attractieparken, parkeergarages, benzinestations en dergelijke. Dit is een dringend advies. Het advies geldt ook in cafés en restaurants met bijbehorende terrassen, theaters, bioscopen en concertzalen. Maar alleen wanneer u staat of loopt. Als u zit, mag u het mondkapje afzetten. Het advies van de overheid om een mondkapje te dragen geldt ook: bij contactberoepen, zoals bij de kapper; of in de auto bij andere mensen of in een taxi. Besloten gebouwen: geen advies, vaak wel mondkapje Het advies van de overheid geldt niet voor besloten gebouwen. Dit zijn gebouwen die niet vrij voor publiek toegankelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan scholen, kerken en verenigingsgebouwen. Organisaties of ondernemers mogen hier zelf bepalen of ze een mondkapje dringend adviseren of zelfs verplicht stellen. Er gelden mogelijk adviezen voor: mondkapjes op middelbare scholen, waarvoor scholen zelf een advies hebben geformuleerd; of mondkapjes in zorginstellingen.	en besluitvorming. <i>Suggestie: knip dat op zodat duidelijk is: wat moet ik wanneer doen, met wie in welke context?</i> Algemeen: denk in deze poging tot gedragsverandering na over het vermeldingsnut van het feit dat VWS dit heeft gevraagd en dat het een dringend advies is? Dit staat bij reizen bijvoorbeeld ook niet. Dit staat beschreven over het waarom: als iedereen een mondkapje draagt, kunnen niet-medische mondkapjes een beperkte bijdrage leveren aan het beperken van de verspreiding. Mondkapjes beschermen vooral de ander. En zo beschermen we elkaar. Het mechanisme hoe dit werkt is niet duidelijk beschreven. Het is ook niet duidelijk waarom de uitzonderingen van kracht zijn. Bescherm een mondkapje daar niet? <i>Suggestie -> leg uit waarom uitzonderingen van kracht zijn.</i>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/in-thuisquarantaine-door-corona>

Om verspreiding van het coronavirus te voorkomen kan het nodig zijn dat u thuis blijft en geen bezoek ontvangt. Dit heet in (thuis)quarantaine gaan. U blijft bijvoorbeeld thuis als u klachten heeft die passen bij corona, zoals een loopneus of koorts. Of als iemand in uw omgeving corona heeft. In de volgende situaties gaat u in thuisquarantaine door corona:

u heeft klachten die passen bij corona;
 u heeft corona;
 uw huisgenoot heeft naast milde corona klachten ook koorts of last van benauwdheid;
 uw huisgenoot heeft corona;
 u bent een nauw contact van iemand met corona. Dit betekent dat u in de buurt geweest van iemand met corona (minimaal 15 minuten binnen 1,5 meter);
 u komt terug uit een land waarbij in het reisadvies staat dat u in thuisquarantaine gaat.
 U heeft een melding gekregen via de app CoronaMelder. De regels tijdens quarantaine Tijdens de thuisquarantaine gelden altijd de volgende regels:

- Dit advies is niet voldoende **concreet**: er staat niet genoemd hoe lang. Bovendien worden quarantaine en thuisisolatie door elkaar gebruikt/ anders gebruikt op rvm.nl dan rijksoverheid.nl -> *Suggestie: beschrijf hoe lang het nodig is dat iemand per situatie thuis blijft (als-dan). Stem met RIVM af welke termen in welke situatie worden gebruikt.*
- Het advies is ook **complex**: de regels en de duur van de isolatie / quarantaine verschillen per doelgroep en situatie, bijv. als een gezinslid positief getest is dan blijven ook kinderen thuis. Als een nauw contact positief getest is dan mogen kinderen op de basisschoollleeftijd wel de deur uit, mits geen klachten -> *Suggestie: maak gebruik van 'rekenhulpen' en/of rekenvoorbeelden. Daarin vul je in wanneer je voor het laatst iemand hebt gezien met corona, hoe oud je bent en er rolt uit wanneer jij weer uit quarantaine mag. Voorbeelden voor uit isolatie gaan kunnen ook helpen: "Fred had dinsdag voor het eerst klachten, het is nu 8 dagen later en Fred hoest al twee dagen niet meer, hij mag naar buiten". "Ria had ook dinsdag voor het eerst klachten, maar hoest nog steeds, zij moet nog binnen blijven".*
- De **vertaling naar gedragskeuzes** kan nog verder worden uitgewerkt. Er zijn al pdf's met tips. Ook is het gebruik van een stroomschema/beslischulpen een erg goed idee. Dit zou centraler op de website kunnen en voor meer onderwerpen

Alleen de mensen die bij u wonen mogen samen met u in huis zijn. U blijft zo veel mogelijk op 1,5 meter afstand van uw huisgenoten. Dus niet knuffelen, niet zoenen en geen seks. Er komt niemand bij u op bezoek, behalve voor medische redenen (bijvoorbeeld de huisarts of iemand van de GGD). Heeft u medische hulp nodig? Ga dan niet naar de huisarts of het ziekenhuis, maar bel de arts. Laat anderen boodschappen doen. Kan dit echt niet? Dan mag u alleen als u geen klachten heeft die lijken op corona naar buiten voor een boodschap. U mag in uw tuin of op uw balkon zitten. U werkt thuis. Werkt u in de zorg? Dan mag u alleen werken bij uitzondering en als u geen klachten die lijken op corona of corona heeft. Overleg dit altijd met de GGD of de bedrijfsarts. - U reist niet met het openbaar vervoer.	waar uitzonderingen gelden. Ook staat er erg veel tekst in de folder die je door de isolatie heen kan helpen.
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/openbaar-en-dagelijks-leven Regels voor groepen en aantallen Thuis maximaal 3 personen per dag ontvangen Thuis, zowel in huis als in de tuin of op het balkon, ontvangt u maximaal 3 personen per dag (exclusief	De doelgroep is in deze passage niet volledig duidelijk: het is niet expliciet vermeld voor wie dit advies geldt. De uitzondering is wel vermeld, waaruit je kunt afleiden dat het voor iedereen altijd geldt, m.u.v. kinderen t/m 12 jaar. <i>Suggestie-> vermeld ook voor wie het wel geldt.</i> Het advies kan concreter. De hygiënemaatregelen zijn in deze passage niet beschreven. Iemand die alleen op deze pagina zoekt, krijgt hierover daarom geen concreet advies. <i>Suggestie-> beschrijf</i>

kinderen t/m 12 jaar). Hierbij dient u er altijd voor te zorgen dat mensen 1,5 meter afstand tot elkaar kunnen houden en ook de hygiënemaatregelen naleven. Dit is een dringend advies en geen verplichting. Maar als een samenkomst leidt tot overlast, of een gevaar vormt voor de publieke gezondheid, kan er gehandhaafd worden.	<i>concreet dat ze bij binnenkomst hun handen wassen en/of link hier door naar de maatregelen.</i> De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt: in deze passage vallen de woorden 'regel', 'advies', en 'verplichting'. Wat is voor mensen hun keuzes en hun gedrag het onderscheid? <i>Suggestie -> gebruik zoveel mogelijk het woord 'regel', gebruik verplicht waar het kan en maak eventueel een aparte pagina waar men kan vinden welke maatregelen welke status hebben (regel, advies of verplichting/verbod).</i> Het waarom van dit advies is niet geheel duidelijk: waarom doen we dit en hoe goed werkt het tegen de verspreiding?
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/openbaar-en-dagelijks-leven Regels voor binnenruimtes (behalve thuis) In ruimtes binnen waar mensen vooral op 1 plaats zijn, zoals in het theater, bij een vereniging of bij een uitvaart, heeft iedereen een vaste zitplaats (placeren), zonder roulatie. De verkeersstromen moeten goed gescheiden blijven. Uiteraard houdt iedereen 1,5 meter afstand. De volgende regels gelden voor binnenruimtes maar niet voor de eigen woning:	De regel kan concreter. De regel beschrijft dat iedereen een vaste zitplaats heeft, maar niet de concrete handeling: je moet zitten op een vaste zitplaats en mag niet van stoel wisselen. De regel is ook complex. Er zijn contextgebonden uitzonderingen en voor de uitvoering ben je medeafhankelijk van het gedrag van anderen. In relatie tot andere regels kan het verwarrend zijn dat kinderen hier wél worden meegeteld, terwijl dat meestal niet zo is. <i>Suggestie-> werk wat voorbeelden uit en beschrijf hoe je kunt plannen/anticiperen.</i> Daarom kan ook de doelgroep explicieter beschreven worden (nu staat alleen dat het ook voor kinderen geldt)

Binnen mogen maximaal 30 personen in 1 ruimte aanwezig zijn, mits hierbij voldoende afstand kan worden gehouden. Dit aantal is inclusief kinderen, maar exclusief personeel. Er vindt een gezondheidscheck plaats. Reserveren is verplicht als het gaat om samenkomsten die zijn gericht op vermaak, zoals de bioscoop, en bij congressen en beurzen. Zelfstandige ruimtes zijn van elkaar gescheiden door muren van de grond tot aan het plafond en hebben een deur naar de gang. Uitzonderingen op de regels voor binnenruimtes Er geldt een uitzondering op het maximale aantal van 30 personen per ruimte voor: betogingen, samenkomsten en vergaderingen volgens de Wet openbare manifestaties; belijden van een godsdienst of levensovertuiging; uitvaartplechtigheden; onderwijsinstellingen, trainingsinstellingen en kinderopvang; zorginstellingen; openbaar vervoer en bedrijfsmatig personenvervoer; scouting-, cultuur-, kunst- en andere jeugdverenigingen (tot en met 17 jaar); luchthavens;	
--	--

'doorstroomlocaties' zoals detailhandel, warenmarkten, musea en pretparken hotelgasten; bedrijven en andere organisaties die dagelijkse werkzaamheden verrichten en als er ten hoogste 100 personen zijn per ruimte; een vergadering van de Staten-Generaal of van een commissie daaruit; een vergadering van de gemeenteraad, provinciale staten en het algemeen bestuur van een waterschap, of van een commissie daaruit en andere wettelijk verplichte bijeenkomsten; verkiezingen; een bijeenkomst van een internationale organisatie in het Koninkrijk.	
https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus/openbaar-en-dagelijks-leven Wanneer er sprake is van een continue doorstroming van mensen, zoals in musea en dierenparken, maken de lokale autoriteiten met de beheerders afspraken over het maximaal toe te laten personen. Dit geldt niet voor warenmarkten en detailhandel (winkels). Beheerders van bijvoorbeeld winkels, bibliotheken en musea, nemen maatregelen om ervoor te zorgen dat het niet te druk wordt. Hierbij geldt het volgende:	De regel kan concreter. Er staat niet beschreven wat je als burger moet doen. Wel wat je moet doen als beheerder van een doorstroomlocatie (afpraak maken met lokale autoriteit, dit kan explicieter) en dit geldt niet als je een winkel beheert. Dit terwijl de rest van de pagina de regels voor burgers beschrijft. De doelgroep is in deze passage niet volledig duidelijk. De titel is doorstroomlocaties, maar de gedragsregel voor burgers op die locaties staat niet benoemd. Het gaat wel over beheerders van de doorstroomlocaties en beheerders van warenmarkten en detailhandel.

Alle winkels zijn vanaf 20:00 gesloten, ook op koopavond. Met uitzondering van winkels waar overwegend levensmiddelen worden verkocht. Het is verboden om tussen 20:00 uur en 07:00 uur alcoholische dranken te verkopen of bezorgen. Er wordt een deurbeleid gevoerd waardoor het binnen niet te druk wordt. Waar nodig worden protocollen aangescherpt. Bij slecht naleven van de basisregels of bij te grote drukte kan de locatie gesloten worden op last van de voorzitter van de veiligheidsregio. Musea, dierenparken, pretparken en andere instellingen voor vermaak werken op basis van reservering van een tijdvak. Supermarkten en andere winkels voor levensmiddelen stellen speciale winkeltijden vast waarop zij alleen open zijn voor ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid.	Het is niet beschreven waarom deze regels er zijn en hoe dat dan werkt. De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt: wat moet ik doen als ik naar een doorstroomlocatie ga?
---	--

Specifieke adviezen voor: rivm.nl/coronavirus-covid-19 -> 'Vragen en Achtergronden'	
Bron + tekst	Suggestie voor verbetering
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kinderen "Verspreiding van het nieuwe coronavirus vindt vaak buiten school plaats. Dat gebeurt vooral bij intensief contact met vrienden of klasgenoten in de vrije tijd en maar beperkt op school en in de klas. Klasgenoten hoeven daarom niet in quarantaine. Vrienden en klasgenoten waarmee een kind intensief contact heeft buiten school, gaan wel in quarantaine. De GGD Gemeentelijke Gezondheidsdienst inventariseert bij de leerling met COVID-19 bij welke 'buitenschoolse' contacten quarantaine nodig is."	- Het waarom van dit advies is niet duidelijk: waarom zou het virus zich niet op school verspreiden maar wel buiten school? Kinderen kunnen toch op school ook intensief contact hebben? (kinderen die naast elkaar in de klas zitten of veel samen spelen) -> <i>Suggestie: Eerste zin weglaten of aanpassen. Aangeven dat 'niet de hele klas' in quarantaine hoeft, en dat de GGD inventariseert welke klasgenoten/vrienden/buitenschoolse contacten wel in quarantaine zouden moeten.</i> - De context is niet volledig duidelijk: wat valt onder school en wat onder vrije tijd, hoe moet de buitenschoolse opvang bijvoorbeeld worden geïnterpreteerd? -> <i>Suggestie: dit punt vervalt als bovenstaande suggestie wordt overgenomen.</i> - De doelgroep is niet volledig duidelijk: gaat dit over zowel basisschool als middelbare school? -> <i>Suggestie: doelgroep specificeren</i> - Dit advies lijkt inconsistent met andere definities van nauw contact (> 15 minuten op < 1,5 meter) -> <i>Suggestie: zelfde definitie aanhouden of uitleggen waarom van deze definitie wordt afgeweken in deze context</i>

https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kinderen "Zorg voor een goede persoonlijke hygiëne: - Was je handen zorgvuldig met water en zeep, bijvoorbeeld bij aankomst op school, voor het eten en na het toiletbezoek. - Hoest en nies in de binnenkant van je elleboog, of - gebruik papieren zakdoekjes om je neus te snuiten. Gooi deze zakdoekjes weg na gebruik en was daarna je handen."	- Dit advies kan concreter: - o wat wordt verstaan onder 'zorgvuldig' handen wassen? -> <i>Suggestie: minstens 20 seconden?</i> - o Waarom 'bijvoorbeeld' bij aankomst op school, en na toiletbezoek? Dat klinkt vrijblijvend. -> <i>Suggestie: 'in elk geval bij aankomst op school, etc.'</i> - o De 'of' na 'hoest en nies in de binnenkant van je elleboog' is verwarrend; als je je neus snuit in een papieren zakdoek, hoeft je dan niet meer in de binnenkant van je elleboog te niezen? -> <i>Suggestie: 'en gebruik als het nodig is papieren zakdoekjes om je neus te snuiten'.</i> - De doelgroep is niet volledig duidelijk: gaat dit over zowel leerlingen als leerkrachten? -> <i>Suggestie: doelgroep specificeren</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine Wanneer ga je in quarantaine? - Als iemand in je huishouden positief is getest, of je hebt nauw contact gehad met een besmette patiënt. - Als je in een land/gebied bent geweest dat is aangemerkt als COVID-19-risicogebied, waarvoor een oranje reisadvies geldt.	- Dit advies is mogelijk inconsistent met het advies op Rijksoverheid.nl: daar worden meer situaties voor quarantaine genoemd (bij klachten of huisgenoot met klachten). Mogelijk verwarring door termen quarantaine vs isolatie die niet consequent worden gebruikt -> <i>Suggestie: volledige lijst van quarantaine-situaties noemen, of als het gaat om quarantaine vs isolatie, direct onder deze lijst de situaties voor isolatie benoemen. Een algemeen kopje 'thuisblijven' kan ook een oplossing zijn.</i> - Het waarom van deze maatregel is niet altijd duidelijk, vooral als het gaat om 'oranje gebieden' waarbij de besmettingsgraad even hoog is in Nederland. Waarom wel in quarantaine als je in Frankrijk

	bent geweest maar niet als je in Rotterdam bent geweest? -> <i>Suggestie: benoemen en uitleggen.</i> - Het advies kan concreter: er wordt niet uitgelegd wat een 'nauw contact' is. -> <i>Suggestie: definitie toevoegen (Op Rijksoverheid.nl staat >15 minuten op <1,5 meter), of uitleggen dat dit ter beoordeling aan de GGD is en aangeven welk nummer mensen kunnen bellen voor advies.</i> - Het advies is niet compleet: er wordt niet gezegd dat ook geen bezoek mag worden ontvangen. -> <i>Suggestie: toevoegen.</i> - De vertaling van de maatregel naar gedragskeuzes (hoe dan wel) wordt goed uitgewerkt in de brochure 'hulp en steun bij thuisquarantaine'. Hier wordt echter niet naar verwezen in de tekst (alleen te vinden onder 'Downloads') -> <i>Suggestie: verwijzing toevoegen in tekst. Benoemen dat thuisblijven lastig is.</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/quarantaine Quarantaine na een positieve test zonder klachten: Je kunt de eerste 3 dagen na de test klachten krijgen, houd daarom je gezondheid goed in de gaten.	- Dit advies kan als inconsistent worden geïnterpreteerd: waarom is in dit geval (na een positieve test) slechts een isolatie van 3 dagen nodig, terwijl in andere situaties waar men geen klachten heeft (bijv. na melding GGD of terugkeer uit oranje gebied) 10 dagen quarantaine nodig is? Het wordt daarmee onduidelijk in hoeverre mensen besmettelijk kunnen zijn zonder dat ze klachten hebben. -> <i>Suggestie: verschil benoemen en uitleggen.</i>

Je moet 72 uur (3 dagen) vanaf de testafname thuis blijven in isolatie, omdat je besmettelijk kunt zijn voor anderen. Ook je huisgenoten moeten thuisblijven, omdat zij misschien door jou besmet zijn geraakt. Zo voorkomen ze dat zij anderen besmetten. Je mag direct uit isolatie als je tot 72 uur (3 dagen) na de testafname geen klachten hebt gekregen die passen bij COVID-19. De GGD Gemeentelijke Gezondheidsdienst bespreekt met jou wanneer dit is. Als je binnen de 72 uur (3 dagen) na testafname klachten krijgt, dan blijf je langer in thuisisolatie. Ook moeten jouw huisgenoten dan thuis in quarantaine blijven tot 10 dagen na het laatste risicocontact met u. De GGD vertelt je hier meer over.	- Het advies kan concreter: welke klachten zijn relevant, ook een lichte snotneus? Hier blijkt onder mensen nog steeds onduidelijkheid over te bestaan (bijvoorbeeld het idee dat alleen koorts een reden is om thuis te blijven) -> <i>Suggestie: specificeren welke klachten reden zijn om isolatie (en quarantaine van huisgenoten) te verlengen.</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen Aanvullende adviezen Voor mensen uit risicogroepen is het belangrijk om 'oncontroleerbare' situaties te vermijden. Dit zijn situaties waar het niet mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden en waar ook niet gecontroleerd wordt of mensen klachten hebben. Op deze manieren kunt u	- Op deze pagina wordt de doelgroep goed gespecificeerd, en de lijst met vragen die aan bezoek gesteld kan worden biedt een concrete vertaling naar gedragskeuzes. -> <i>Suggestie: verwijst naar deze lijst direct na de tekst over bezoeksituaties</i> - De vertaling naar gedragskeuzes kan nog verder worden uitgewerkt. -> <i>Suggestie: bij de situaties 'bezoek ontvangen' en 'op bezoek gaan' preciezer aangeven dat men bezoek kan vragen om bij binnenkomst de handen te wassen (en dat zelf ook te doen direct als men ergens binnenkomt), en dat mensen van te voren</i>

oncontroleerbare situaties vermijden en de kans op besmetting beperken: Bezoek ontvangen Vraag bezoek vooraf of ze klachten hebben, houd je aan de 1,5 meter en hygiënemaatregelen. Als het mogelijk is om bezoek buiten te ontvangen, is dat beter dan binnen. Op bezoek gaan Wees terughoudend. Vraag vooraf bij de gastheer of gastvrouw en eventuele andere aanwezigen of ze klachten hebben, houd je aan de 1,5 meter en hygiënemaatregelen.	<i>kunnen bedenken hoe/waar ze in huis kunnen zitten zodat er 1,5 meter afstand tussen de zitplaatsen is.</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen (vervolg van aanvullende adviezen) Bijeenkomsten Vermijd grote bijeenkomsten.	- Dit advies kan concreter en de context kan nader worden gespecificeerd: wat is een grote bijeenkomst? (Veel) Mensen die toevallig bij elkaar in een gebouw zijn (bijv de bibliotheek), is dat ook een 'bijeenkomst'? Wat is 'vermijden' (liever niet, of echt niet doen?) -> <i>Suggestie: handvatten geven om te beoordelen wat moet worden verstaan onder een grote bijeenkomst.</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen (vervolg van aanvullende adviezen) Vervoer Vermijd het openbaar vervoer. Als je deelneemt aan dagbesteding kun je wel gebruikmaken van	- Dit advies is mogelijk niet compleet: 'de vervoerder neemt passende maatregelen', maar moeten mensen zelf ook iets doen? Mondkapjes? -> <i>Suggestie: toevoegen of passagiers zelf ook maatregelen moeten nemen, en concreet maken wat ze kunnen verwachten van de vervoerder.</i> - De context is niet volledig duidelijk. Wat valt allemaal onder openbaar vervoer? Mogen taxi's wel? -> <i>Suggestie: benoemen wat</i>

het vervoer daarnaar toe. De vervoerder neemt passende maatregelen.	<i>hieronder valt. Als taxi's een goed alternatief zijn, expliciet aangeven. Er ontbreekt nu een handelingsperspectief ('wat kan wel?')</i>
https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/risicogroepen (vervolg van aanvullende adviezen) Oppassen op (klein)kinderen De 1,5 meter maatregel voor kinderen is versoepeld, omdat zij een kleine rol spelen in de verspreiding. Kinderen tot en met 12 jaar hoeven onderling én tot volwassenen geen 1,5 meter afstand te houden. (zie ook de pagina Kinderen en COVID-19) Dit betekent het volgende voor mensen uit risicogroepen: - Vitale 70-plussers kunnen gewoon oppassen op (klein)kinderen onder de 13 jaar. Zij hoeven niet 1,5 meter afstand tot de kinderen te houden en mogen ook knuffelen met de kinderen. - Kwetsbare ouderen kunnen wel oppassen, maar we adviseren hen om extra voorzichtig te zijn en bij voorkeur wel 1,5 meter afstand te houden. - Volwassenen met onderliggende ziekten kunnen, afhankelijk van hun medische situatie, in sommige gevallen wel	- Dit advies is voor kwetsbare ouderen en volwassenen met onderliggende ziekten niet voldoende concreet: wat wordt bedoeld met 'extra voorzichtig zijn'? -> <i>Suggestie: concreet maken wat mensen kunnen doen om extra voorzichtig te zijn: handen vaker wassen? Kinderen ook vragen om handen te wassen?</i> - Het advies is ook complex: oppassen op 1,5 meter afstand lijkt nauwelijks haalbaar. In dat geval zijn duidelijke handelingsperspectieven extra belangrijk. -> <i>Suggestie: toevoegen hoe mensen dat kunnen invullen (liever buiten spelen dan binnen? Niet op schoot zitten? Hoe zit het met baby's?)</i> - Het waarom kan verder toegelicht worden als het gaat om 'bij voorkeur 1,5 meter afstand'. Mensen zouden het idee kunnen hebben dat je óf de hele tijd afstand moet houden, óf als je dat niet doet, onbepaald dichtbij kan komen ("na 1 knuffel is het kwaad toch al geschied"). -> <i>Suggestie: toelichten hoe dit advies geïnterpreteerd moet worden. Is het aantal contactmomenten met dezelfde persoon van belang? (zo ja, uitleggen dat het ook na 1 contactmoment nog belangrijk is om daarna wel weer afstand te houden, en ook uitleggen waarom dat zo is)</i>

oppassen. Zij kunnen dit bespreken met hun behandelaar. We adviseren hen om extra voorzichtig te zijn en bij voorkeur wel 1,5 meter afstand te houden.	
--	--